

dr Małgorzata Dziedzic

Uniwersytet Rzeszowski

Kolegium Nauk Humanistycznych, Katedra Rusycystyki

tel. (17) 872 12 22

e-mail: mg.dziedzic@poczta.fm

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9406-2207>

LEKSYKA POTOCZNA W NAUCZANIU JĘZYKA ROSYJSKIEGO JAKO OBCEGO

ABSTRAKT

Celem artykułu jest ukazanie miejsca i roli mowy potocznej we współczesnym języku rosyjskim, wpływu Internetu na jej rozwój oraz konieczności przyswojenia przez uczących się języka rosyjskiego jako obcego współczesnej rosyjskiej leksyki potocznej. Jej znajomość stanowi niezbędny warunek czynnego uczestnictwa w codziennej komunikacji i aktywnego korzystania z usług internetowych. Na podstawie doświadczeń autorki, nabytych podczas wieloletniej pracy ze studentami w zakresie nauczania praktycznej znajomości języka rosyjskiego, zebrane i przeanalizowane zostały przykłady wykorzystania zasobów sieciowych w poszukiwaniu, objaśnianiu i utrwalaniu leksyki potocznej w ramach ćwiczeń praktycznych i pracy samodzielnej studentów. Ponadto przytoczone zostały przykładowe ćwiczenia językowe i komunikacyjne, stosowane w kształtowaniu umiejętności rozróżniania stylu potocznego i jego właściwego użycia w sytuacjach komunikacyjnych.

Słowa kluczowe: metodyka nauczania języka obcego, styl potoczny, język Internetu, technologie informacyjno-komunikacyjne

ABSTRACT

COLLOQUIAL VOCABULARY IN TEACHING RUSSIAN AS AN FL

The purpose of the article is to show the role and place of colloquial language in contemporary Russian, to demonstrate the influence of the Internet on this particular language system, as well as to present the necessity of acquiring a colloquial lexicon by students, which seems to be an indispensable factor in taking an active part in real communication in Russian (including using Internet-based resources). The long-term experience of the author in teaching practical Russian as a foreign language at the university level enables her to analyse examples of Internet resources that can be useful in searching for,

describing and revising colloquial lexical items. They may be incorporated into teaching as well as self-studying. Furthermore, the paper offers sample linguistic and communicative exercises that can be used in forming the ability of distinguishing and practical use of colloquial style in Russian.

Key words: FLT methodology, colloquial style, Internet language, ICT

Język każdego społeczeństwa ewoluuje, zachodzą w nim zmiany, które pod wpływem wielu czynników mogą być mniej lub bardziej intensywne. Ogromny wpływ na transformacje we współczesnym języku mówionym i piśmianym ma wszechobecna globalizacja oraz intensywny rozwój Internetu – jego wszechstronne zastosowanie w codziennym życiu człowieka, niezależnie od wieku, statusu społecznego czy wykonywanego zawodu.

Lingwiści zwracają uwagę na to, że w środkach masowego przekazu, literaturze, w wypowiedziach polityków, często również w sytuacjach oficjalnych coraz powszechniej obserwujemy kolokwializację, żargonizację (lub w określonych przypadkach brutalizację) i brak dbałości o język wypowiedzi¹. Zjawiska te prowadzą do zwiększenia udziału leksyki potocznej w dyskursie publicznym, dla którego charakterystyczny jest styl wysoki.

Wraz z intensywnym rozwojem Internetu i jego obecnością w wielu sferach życia człowieka obserwujemy przenikanie języka komunikacji sieciowej do języka realnej rzeczywistości, pojawianie się w mowie potocznej słów i zwrotów, które narodziły się bądź rozprzestrzeniły w Internecie. W języku rosyjskim są to przykładowo popularne w ostatnim czasie wśród młodzieży słowa:

- *инфлюенсер* – (англ. *influencer* тот, кто влияет) тот, кто способен влиять на целевую аудиторию через социальные сети и Инстаграм (<http://anglicismdictionary.dishman.ru>);
- *селфи* – (англ. *selfie* – *self* сам) снимок самого себя, сделанный «с руки» на мобильный телефон или цифровую камеру и выложенный в социальные сети. Как правило, изображение на фото получается под углом, так как снимок производится с расположением камеры чуть выше или ниже головы (<http://anglicismdictionary.dishman.ru>);
- *хештег / хештэг* – разновидность тега в виде слова или сочетания слов с предшествующим знаком решетки; используется как помета в сообщениях (*Викисловарь*);

¹ Л.П. Крысин, О «Толковом словаре русской разговорной речи», [online], http://www.ruslang.ru/doc/apresjan_festschrift2011/Krysin.pdf, [dostęp: 11.03.2020].

- *фуду* – (англ. *foodie* любитель поесть) гурман или человек, который имеет страстный или утонченный интерес к еде и алкогольным напиткам. Он следит за гастрономическими трендами и тенденциями, любит хорошо поесть, приготовить полезную еду, экспериментировать со вкусами, тщательно выбирая блюда и продукты (<http://anglicismdictionary.dishman.ru/Slovar>);
- *лайфхак* – инструмент или техника, которая упрощает жизнь, маленькая бытовая хитрость, «хозяйке на заметку». Транслит английского *life hack*, что буквально можно перевести, как «прорубить по жизни» (<https://myslang.ru/words>);
- *юзать* – использовать, пользоваться какой-нибудь вещью, применять что-то в действии (<http://www.terminy.info/jargon/dictionaries-of-teen-slang>);
- *бодишейминг* – публичное осуждение людей за недостатки их внешности, такие как вес, фигура, размер бедер и т.д. (*Викисловарь*);
- *уважуха* – выражение одобрения, уважения (<https://www.math-solution.ru/slang>).

Przenikanie leksyki z przestrzeni wirtualnej powoduje nagromadzenie w realnej komunikacji skrótów, zapożyczeń z języka angielskiego, slangu internetowego. Sytuacja ta niesie za sobą szereg następstw, wśród których jednym ze szczególnie ważnych jest przesylenie języka młodych ludzi słowami i zwrotami często niezrozumiałymi dla osób w mniejszym stopniu korzystających z technologii informacyjno-komunikacyjnych. Z drugiej jednak strony bycie aktywnym użytkownikiem czatów, forów internetowych, korzystanie z portali społecznościowych czy popularnych kanałów publikowanych na platformie YouTube wymusza znajomość leksyki potocznej, która pozwala uczestniczyć w sposób nieograniczony w sieciowej komunikacji, coraz częściej zastępującej komunikację realną.

Jezyk Internetu tworzy nową sferę komunikacji, która zawiera cechy zarówno tekstów ustnych, jak i pisanych. Widzimy tekst, możemy zastanowić się nad jego treścią przed opublikowaniem, zredagować go. Jezyk wypowiedzi zdecydowanie przypomina jednak tekst mówiony, gdyż zawiera leksykę potoczną, skróty (nie tylko słowne, lecz także w formie grafik, emotikonów, naklejek, gifów, które zastępują słowa, czynności, informują o nastroju rozmówcy), niepełne zdania, usterki gramatyczne. M.A. Krongauz zauważa, że komunikacja przenosi się ze sfery ustnej do przestrzeni wirtualnej lub korespondencji przy pomocy SMS-ów². Dotyczy to również wymiany wiadomości za pośrednictwem e-maili, komunikatorów czy innych narzędzi sieciowych. Bardzo często komunikacja

² M.A. Кронгауз, *Русский язык на грани нервного срыва*, Москва 2009, с. 9.

w sieci zastępuje dzisiaj rozmowę telefoniczną i uchodzi za bardziej taktowną, gdyż pozwala rozmówcy odpowiedzieć w dowolnym czasie. Komunikacja w wirtualnej i realnej rzeczywistości oddziałują na siebie wzajemnie i powodują zmiany językowe w każdej z wymienionych sfer.

Wskazane powyżej intensywne zmiany językowe muszą znaleźć swoje odzwierciedlenie w dydaktyce języków obcych. W dalszej części artykułu przedstawione zostaną praktyczne rekomendacje oraz przykłady wykorzystania zasobów sieciowych w poszukiwaniu, objaśnianiu i utrwalaniu leksyki potocznej w ramach ćwiczeń praktycznych, a także pracy samodzielnej studentów. Sformułowano je na podstawie doświadczeń nabytych podczas wieloletniej pracy ze studentami w zakresie nauczania praktycznej znajomości języka rosyjskiego oraz analizy literatury przedmiotu i źródeł internetowych. Ponadto przytoczone zostaną przykładowe ćwiczenia językowe i komunikacyjne, stosowane w kształtowaniu umiejętności rozróżniania stylu potocznego i jego właściwego użycia w sytuacjach komunikacyjnych.

Efektywne nauczanie języka obcego wymaga stałej obserwacji procesów zachodzących w rozwoju języka danego kraju, bieżącego śledzenia przemian językowych i uwzględniania ich w procesie dydaktycznym. Styl potoczny – niezbędny zarówno do poprawnego funkcjonowania w realnej komunikacji, jak i sprawnego korzystania z zasobów sieciowych – powinien zajmować istotne miejsce w nauczaniu języka obcego, zwłaszcza w pracy z uczniami i studentami, dla których leksyka potoczna i komunikacja internetowa są codziennością. Popularna w sieci w danym momencie leksyka potoczna może ulegać szybkiej dezaktualizacji, dlatego opracowanie uniwersalnego, choćby minimalnego zasobu słownego dla danego poziomu językowego jest procesem złożonym i wymaga stałej ewaluacji treści. Wybór wprowadzanych leksemów zależy od treści kształcenia, realizowanej tematyki zajęć, poziomu nauczania, wieku uczących się, doboru pomocy dydaktycznych, metod nauczania i wielu innych czynników. Niniejszy artykuł nie zawiera szczegółowej egzemplifikacji konkretnej leksyki, lecz stanowi ogólne opracowanie zagadnienia, zawierające uwagi o charakterze dydaktycznym i praktyczne rekomendacje, oparte na doświadczeniach w pracy ze studentami filologii rosyjskiej.

В.В. Химик zwraca uwagę, że mowa potoczna jako środek komunikacji może zawierać różne jednostki leksykalne, np. neutralne, literackie, ekspresywne, mieszane, a nawet nieprzyzwoite³. Określenie tego, czy dane słowo należy do leksyki potocznej, niekiedy następuje z trudnością. Pomocne wówczas mogą

³ В.В. Химик, *Русская разговорная речь: общее понятие, обучение и вопросы терминологии*, [в:] *XLIII Междунар. филол. конференция*, СПб., 11-16 марта 2014 г. Избранные труды, Санкт-Петербург 2014, с. 463.

okazać się kryteria wyodrębniania leksyki potocznej: ogólność, niespecjalistyczność, nieoficjalność, nacechowanie ekspresywnie i emocjonalnie⁴.

W niniejszym artykule styl potoczny rozumiany jest nieco szerzej (nie tylko w odniesieniu do wypowiedzi ustnych), gdyż omawiana leksyka, szeroko obecna w realnej komunikacji, jest często – jak wskazywano wcześniej – odzwierciedleniem komunikacji w sieci. Tak więc styl potoczny dotyczyć może nie tylko wypowiedzi ustnych, lecz w dzisiejszej rzeczywistości także pisemnych – rozmów przy użyciu komunikatorów, SMS-ów, czatów, postów itp. Z tego względu wybrano definicję ogólniejszą: «styl potoczny – sposób mówienia i pisania właściwy dla bezpośredniego, równego kontaktu nadawcy i odbiorcy. Bywa nazywany centralnym stylem językowym z uwagi na to, że jest przyswajany przez człowieka jako pierwszy i posługujemy się nim najczęściej. On też wyraża najbardziej podstawowe, ale i najbardziej różnorodne sensy ludzkiej egzystencji»⁵.

E.A. Земская wskazuje, że mowa potoczna jest pełnoprawnym systemem językowym⁶, natomiast J. Bartmiński⁷ zauważa, że styl potoczny spełnia rolę „bazy derywacyjnej dla pozostałych stylów językowych, tzn. wszystkie pozostałe w jakiś sposób pochodzą od potocznego, a także rolę tła, na którym funkcjonują style wyspecjalizowane i wobec którego określają swoiste dla siebie właściwości; bez niego nie udaje się wyodrębnić i opisać innych stylów językowych”.

Skoro – jak wynika z przytoczonych definicji – stylem potocznym posługujemy się w swoich wypowiedziach najczęściej, to powinien on zajmować ważne miejsce również w nauczaniu języka obcego, gdzie (zwłaszcza na poziomie akademickim) zdecydowanie dominuje język literacki. Powoduje to często, że wypowiedzi uczących się brzmią sztucznie, co jest zauważalne zwłaszcza podczas dyskusji, dialogów czy reakcji sytuacyjnych. Pozbawione są one cech charakterystycznych dla stylu potocznego – spontaniczności i emocjonalności wypowiedzi, prostej struktury zdań, zdań niedokończonych, równoważników zdań, skrótów, partykuł czy wykrzykników.

Te same mankamenty pojawiają się również w formach pisemnych, lecz z dominującym stylem potocznym, jak np. notatka, list/e-mail do przyjaciela,

⁴ Cyt. za: K. Szamryk, *Problemy związane z leksyką potoczną (na przykładzie materiału z podręczników do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie A1)*, [w:] *Z problematyki kształcenia językowego VI*, E. Awramiuk, M. Karolczuk (red.), Białystok 2016, s. 107-119.

⁵ *Słownik terminów gramatycznych*, Słowniki online Edupedia.pl, [online], http://www.edupedia.pl/words/index/show/489427_sownik_terminow_gramatycznych-style_funkcjonalne.html, [dostęp: 12.03.2020].

⁶ E.A. Земская, *Русская разговорная речь. Лингвистический анализ и проблемы обучения. Учебное пособие*, Москва 2016, s. 4.

⁷ J. Bartmiński, *Styl potoczny*, [w:] *Współczesny język polski*, J. Bartmiński (red.), Wrocław 1993, s. 115-134, [online], <https://artursteplewski.files.wordpress.com/2016/10/153581728-bartmic584ski-styl-potoczny-pdf.pdf>, [dostęp: 12.03.2020].

pozdrowienia, zapiski w dzienniku czy pamiętniku, post w sieci, rozmowa pisana w Messengerze lub na portalu społecznościowym. Z tego powodu, obok aktualnych pod względem językowym podręczników, zawierających autentyczne teksty czy nagrania, warto wykorzystywać w dydaktyce językowej szkoły wyższej właśnie zasoby internetowe – nieograniczone źródło leksyki potocznej oraz możliwości jej zdefiniowania i utrwalenia.

Wchodząc na dowolne rosyjskojęzyczne strony internetowe, oglądając współczesne filmy, spektakle teatralne, show telewizyjne, słuchając muzyki, spotykamy szereg słów i zwrotów potocznych. Ich znaczenia nie zawsze można domyślić się na podstawie kontekstu lub podobieństwa brzmieniowego do ich odpowiedników w języku ojczystym. W pracy ze studentami filologii rosyjskiej (którzy nie mają w planie studiów odrębnych zajęć poświęconych stylowi potocznemu) podczas ćwiczeń z praktycznej nauki języka w celu objaśnienia nowej leksyki potocznej korzystamy, obok literatury przedmiotu, z zasobów Internetu, których przykłady zostaną wskazane poniżej.

W pracy nad określeniem znaczenia obcojęzycznej leksyki potocznej warto wykorzystywać różnorodne źródła internetowe, m.in.:

- słowniki dostępne online, np.:
  - Толковый словарь русской разговорной речи* (Google Книги),
  - Словарь новых слов* (<https://wordsonline.ru/dicts/neologisms/>),
  - КартаСлов.Ру – Карта слов и выражений русского языка* (<https://kartaslov.ru>),
  - Викисловарь* (<https://ru.wiktionary.org>),
  - Словарь современного языка* (<https://myslang.ru/words>),
  - Словарь англицизмов русского языка* (<http://anglicismdictionary.dishman.ru/Slovar>),
  - Словарь молодежного слэнга* (<https://www.math-solution.ru/slang>),
  - Словарь молодежного сленга* (<http://www.terminy.info/jargon/dictionaries-of-teen-slang>);
- korpusy językowe, np.:
  - Национальный корпус русского языка* (<http://www.ruscorpora.ru/new/index.html>);
  - Открытый корпус* (<http://opencorpora.org/>),
  - Polsko-rosyjski i rosyjsko-polski korpus równoległy* (<http://pol-ros.polon.uw.edu.pl>);
- fora internetowe;
- memy (zazwyczaj zawierają słowa potoczne w połączeniu ze zdjęciem lub ilustracją, które ukazują znaczenie jednostki leksykalnej);
- strony typu *zapytaj...*, np.:

Что-Это-Такое.ру – новые слова, новые люди, новые события (<https://что-это-такое.ру/>);

- inne zasoby internetowe (literatura językoznawcza dostępna w sieci, artykuły z gazet i czasopism, strony poświęcone zmianom we współczesnym języku rosyjskim).

Przytoczone powyżej przykładowe źródła pozwalają nie tylko zdefiniować słowa, ale w wielu przypadkach wskazują również przykłady ich użycia w różnych kontekstach. Zdarza się, że niektóre zasoby sieciowe zawierają błędy merytoryczne, językowe, a także wulgaryzmy, dlatego ich właściwy dobór powinien odbywać się pod kierunkiem nauczyciela lub wykładowcy, który wskaże uczącym się wartościowe źródła.

Znajomość leksyki potocznej daje studentom możliwość swobodnego uczestniczenia w komunikacji realnej i wirtualnej oraz pełnego korzystania z rosyjskojęzycznych zasobów internetowych (stron Runetu). Pozwala realizować wiele celów, np. zawieranie znajomości z rodzimymi użytkownikami języka rosyjskiego, wymianę poglądów, wyszukiwanie informacji na różne tematy, naukę czy rozrywkę. Z tego względu rozróżnianie stylu potocznego i sprawne, świadome posługiwanie się leksyką potoczną powinno spełniać ważną rolę w kształtowaniu nawyków językowych studentów studiów filologicznych.

Ponadto elementy stylu potocznego podczas ćwiczeń z praktycznej nauki języka rosyjskiego są przyjmowane przez uczących się z dużym entuzjazmem. Chętnie poszukują oni znaczenia słów i zwrotów potocznych, znajdują synonimy, polskie ekwiwalenty omawianej leksyki oraz utrwalają jej użycie w ćwiczeniach językowych i komunikacyjnych. Do często stosowanych przez nas ćwiczeń⁸ należą m.in.:

- *Определите стиль текста / диалога.* Oprócz gotowego tekstu z podręcznika czy Internetu można wykorzystać rosyjskojęzyczny tekst piosenki, fragment filmu, programu telewizyjnego, audycji radiowej, artykuł w czasopiśmie, Instagram⁹ znanej osoby, kanał na platformie Youtube, blogi, fora, komentarze zamieszczane w sieci i wiele innych źródeł.
- *Докажите, что приведенный ниже текст относится к разговорному стилю. Какие языковые средства о том свидетельствуют?*
- *Найдите в диалоге / тексте слова и выражения свойственны разговорному стилю.*

⁸ Пор. М. Дзедзиц, *Обучение студентов-русистов разговорной речи с использованием интернет-ресурсов*, [в:] *Горизонты современной русистики Сборник статей Международной научной конференции, посвященной 90-летию юбилею академика В.Г. Костомарова (30–31 января 2020 г.)*, Москва 2020, с. 1225–1226.

⁹ Нр. Н. Лыжникова, *Горячая десятка русскоязычных страниц в Instagram*, „Остановка Россия” 2019, № 30, с. 32.

- Найдите в диалоге / тексте формы обращения и определите их стиль.
- Определите стиль данных синонимов (нейтральный, официальный, разговорный).
- Подберите варианты ответных реплик диалогов согласно разговорному стилю.
- Соедините стилистические синонимы.
- Выберите вариант, соответствующий стилю, и используйте его в правильной форме.
- Используйте подходящие фразеологизмы разговорного стиля.
- Подберите польские эквиваленты слов и выражений разговорного стиля.
- Допишите синонимы (в официальном стиле) к данным словам / выражениям / фразеологизмам разговорного стиля.
- Найдите по данным источникам значение слов / выражений / фразеологизмов и запишите их толкование (источники указываются).
- Посмотрите ютуб-канал X по адресу ..... Выпишите слова и выражения разговорного характера и оставьте свой комментарий к видео, содержащий элементы разговорного стиля.
- На основании контекста объясните значение слов / выражений / фразеологизмов разговорного стиля.
- Составьте диалоги на тему ....., характерные для бытовых ситуаций, в которых постарайтесь употребить следующие слова / выражения / фразеологизмы разговорного стиля: .....
- Составьте короткие диалоги для данных ситуаций: ..... (на основании описания ситуации, фотографий, рисунков, интернет-мемов, ...).
- Напишите электронное письмо другу / пост в социальной сети / текст в своем блоге на тему: ....., употребляя в нем лексику разговорного стиля.

Kształtowanie nawyków sprawnego posługiwania się współczesną rosyjską leksyką potoczną jest procesem złożonym i wymaga doskonalenia umiejętności fonetycznych, intonacyjnych, leksykalnych, słowotwórczych, składniowych oraz stylistycznych zarówno podczas zajęć, jak i pracy własnej studentów. Korzystanie przez uczących się ze stron Runetu zdecydowanie wspomaga i przyspiesza ten proces w sposób naturalny, co nie zastąpi oczywiście podręczników i ćwiczeń opracowanych przez doświadczonych dydaktyków i uczonych. Spontaniczne stosowanie leksyki potocznej przez uczniów i studentów wymaga właściwego przygotowania i ciągłej praktyki.

Dzisiejsze realia wymagają wnikliwej analizy i bieżącej aktualizacji treści kształcenia przyszłych filologów, dostosowywania programów studiów, metod nauczania, form pracy i pomocy dydaktycznych do tempa intensywnie

zmieniającej się rzeczywistości i zmian zachodzących w języku i świecie. Jest to niezbędny warunek stworzenia szerszych perspektyw zatrudnienia przyszłych absolwentów, zwłaszcza w przypadku języka rosyjskiego, który w polskich szkołach jest znacznie mniej popularny niż na przykład język angielski. Z tego względu absolwenci filologii rosyjskiej szukają zatrudnienia w innych branżach niż szkolnictwo, bardzo często wymagających bezpośrednich kontaktów z rodzimymi użytkownikami języka (instytucje prowadzące współpracę gospodarczą, handlową, kulturalną z krajami rosyjskojęzycznymi, usługi, branża turystyczna, izba celna, straż graniczna, obsługa lotnisk itp.) lub komunikacji głównie za pośrednictwem technologii informacyjnych (biura tłumaczeń, wydawnictwa, redakcje czasopism). Dobra znajomość leksyki potocznej jest w tej sytuacji niezbędna do sprawnego porozumiewania się w codziennej pracy zawodowej.

Niezwykle ważna jest również świadomość uczących się, aby szczególnie w sytuacjach oficjalnych unikać mowy potocznej. Jej stosowanie świadczy wówczas o niedostatecznym opanowaniu norm języka literackiego bądź niewystarczającej kulturze językowej rozmówcy¹⁰.

Bibliografia

- Bartmiński J., *Styl potoczny*, [w:] *Współczesny język polski*, J. Bartmiński (red.), Wrocław 1993, s. 115–134, [online], <https://artursteplewski.files.wordpress.com/2016/10/153581728-bartmic584ski-styl-potoczny-pdf.pdf>, [dostęp: 12.03.2020].
- Dziedzic M., *Obučenie studentov-rusistov razgovornoj reči s ispol'zovaniem internet-rusursov* [v:] *Gorizonty sovremennoj rusistiki. Sbornik statej Meždunarodnoj naučnoj konferencii, posvâšennoj 90-letnemu ũbileũ akademika V.G. Kostomarova (30–31 ânvarâ 2020 g.)*, M.N. Ruseckaâ (red.), Moskva 2020.
- Himik V.V., *Russkaâ razgovornaâ reč': obšee ponâtie, obučenie i voprosy terminologii*, [v:] *XLIII Meždunar. filol. konferenciiâ, SPB., 11–16 marta 2014 g. Izbrannye trudy*, A.V. Barabanov, N.V. Bogdanova-Beglarân, L.D. Bugaeva, M.N. Virolajnen, V.P. Zaharov, N.G. Med, ũ.V. Menšikova, S.I. Monahov, A.N. Sobolev, E.A. Šami-na (red.), Sankt-Peterburg 2014.
- Krongauz M.A., *Russkij âzyk na grani nervnogo sryva*, Moskva 2009.
- Krysin L.P., *O «Tolkovom slovarie russkoj razgovornoj reči»*, [online], http://www.ruslang.ru/doc/apresjan_festschrift2011/Krysin.pdf, [dostęp: 11.03.2020].
- Lyžnikova N., *Gorâcaâ desâtka russkoâzyčnyh stranic v Instagram, „Ostanovka Rossiâ” 2019*, nr 30, s. 32–35.

¹⁰ E.A. Земская, *Русская разговорная речь...*, с. 6.

Szamryk K., *Problemy związane z leksyką potoczną (na przykładzie materiału z podręczników do nauki języka polskiego jako obcego na poziomie A1)*, [w:] *Z problematyki kształcenia językowego VI*, E. Awramiuk, M. Karolczuk (red.), Białystok 2016.

Zemskaâ E.A., *Russkaâ razgovornaâ reč'. Lingvističeskij analiz i problemy obučeniâ. Učebnoe posobie*, Moskva 2016.

Słowniki i korpusy

Kartaslov.Ru – Karta slov i vyraženij russkogo âzyka, [online], <https://kartaslov.ru>, [dostęp: 11.03.2020].

Krysin L.P. (red.), *Tolkovoj slovar' russkoj razgovornoj reči*, Moskva 2014, Google Knigi, [online], <https://books.google.pl/books>, [dostęp: 11.03.2020].

Nacional'nyj korpus russkogo âzyka, [online], <http://www.ruscorpora.ru/new/index.html>, [dostęp: 11.03.2020].

Otkrytyj korpus, [online], <http://opencorpora.org/>, [dostęp: 11.03.2020].

Polsko-rosyjski i rosyjsko-polski korpus równoległy, [online], <http://pol-ros.polon.uw.edu.pl>, [dostęp: 11.03.2020].

Slovar' anglicizmov russkogo âzyka, [online], <http://anglicismdictionary.dishman.ru/Slovar>, [dostęp: 11.03.2020].

Slovar' molodežnogo slenga, [online], <http://www.terminy.info/jargon/dictionaries-of-teen-slang>, [dostęp: 11.03.2020].

Slovar' molodežnogo slènga, [online], <https://www.math-solution.ru/slang>, [dostęp: 11.03.2020].

Slovar' novyh slov, [online], <https://wordsonline.ru/dicts/neologisms/>, [dostęp: 11.03.2020].

Slovar' sovremennogo âzyka, [online], <https://myslang.ru/words>, [dostęp: 11.03.2020].

Słownik terminów gramatycznych, Słowniki online Edupedia.pl, [online], http://www.edupedia.pl/words/index/show/489427_slovník_terminow_gramatycznych-style_funkcjonalne.html, [dostęp: 11.03.2020].

Vikislovar', [online], <https://ru.wiktionary.org>, [dostęp: 11.03.2020].